

УДК 355.45.02

DOI: <https://doi.org/10.33099/2304-2745/2023-1-77/40-47>

Косарецький Є. І., доктор філософії (0000-0001-9601-8544)
Бойко Р. В., кандидат технічних наук, старший науковий співробітник,
(0000-0001-7240-4299)
Сотник В. В., кандидат економічних наук (0000-0003-0507-2348)
Могилевська В. О. (0000-0002-3939-7717)

Центр воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського, Київ

Підхід до формування системи показників мобілізаційного планування національної економіки

Резюме. У статті розглянута система розроблення управлінських рішень планування мобілізації економіки та мобілізаційної підготовки, що здійснюється перед мобілізацією у формі прогнозів, мобілізаційних планів і програм мобілізаційної підготовки, яка неможлива без використання відповідної збалансованої системи показників. Така система може реалізовуватися на основі відповідних принципів і методологічних підходів до стратегічного мобілізаційного планування національної економіки України та її мобілізаційної підготовки. Визначено вимоги і запропоновано підхід до формування системи показників мобілізаційного планування національної економіки.

Ключові слова: мобілізаційне планування; мобілізаційний план; національна економіка; показники.

Постановка проблеми. Процедура прийняття рішень керівництвом держави з питань функціонування національної економіки у мирний і воєнний час є процесом з великою кількістю невизначеностей. Необхідність чіткого окреслення довгострокової перспективи та прогнозування розвитку національної економіки виходить безпосередньо з потреби сьогодення. Система показників мобілізаційного планування національної економіки у своїй сукупності визначатиме стан системи мобілізації національної економіки як підсистеми організації оборони держави, що дасть змогу здійснювати єдину централізовану політику під час вирішення завдань підготовки національної економіки до мобілізації. Вона дасть змогу встановити зв'язок між показниками окремих елементів системи мобілізації та їх мобілізаційною підготовкою, можливості обліку змін показників, їх спадкоємність, порівняння, співставлення за часом, сумісністю, узгодженістю і динамічністю на усіх рівнях управління процесом мобілізаційної підготовки і мобілізації. Показники стану системи мобілізації національної економіки, мобілізаційної готовності її підсистем та елементів, будучи параметрами управління зазначеної системи, є мірою планових завдань мобілізаційної підготовки та мають кількісну або якісну характеристику.

Основна вимога формування системи показників мобілізаційного планування

національної економіки полягає в отриманні цілісної картини її готовності щодо безперебійного функціонування та інформованості керівництва про мобілізаційну готовність економіки держави. Незважаючи на те, що на сьогоднішній день Україна веде бойові дії на сході країни, а велика кількість підприємств змінило своє місце перебування питання формування збалансованої системи показників мобілізаційного планування національної економіки не втратило своєї актуальності.

Аналіз досліджень і публікацій. Питання мобілізаційного планування розглядалися багатьма українськими вченими. Зокрема, в [1–3] було розглянуто питання мобілізаційного планування національної економіки України, її зміст, основні принципи та підходи до організації в сучасних умовах. У [4] запропоновано підходи до розроблення та впровадження у діяльність кадрових органів ключових показників ефективності на основі спроможностей та концепції контролінгу. Особливості управління мобілізаційною підготовкою національної економіки, якісний рівень якої дасть змогу сприяти забезпеченню національної безпеки України, визначено в [5]. Оцінка проблем організації мобілізаційної підготовки в Україні представлена в [6]. Основні чинники, що впливають на стан мобілізаційного планування в галузях національної економіки України представлено в [7]. Таким чином, усі дослідження направлено на покращення управління

складними соціотехнічними системами, що можна використати і в системі мобілізаційного планування. Підсумком мобілізаційного планування є мобілізаційні плани, програми мобілізаційної підготовки, оперативно-мобілізаційні документи, плани-графіки переведення відповідних організацій на режим функціонування в умовах особливого періоду [1]. У цих документах визначено завдання, функції, ступінь досягнення відповідного результату, необхідні запаси матеріально-технічних та сировинних ресурсів. Мобілізаційне планування має реалізовуватись через формування системи показників із врахуванням пріоритетів, завдань і заходів (технологія контролінгу) щодо забезпечення сил безпеки і оборони озброєнням, військовою технікою, іншими матеріально-технічними засобами, надання послуг з ремонту в мирний час та особливий період. Отже, нагальним завданням є обґрунтування вимог для формування системи показників мобілізаційного планування національної економіки з урахування подій сьогодення.

Мета статті полягає в науково-теоретичному обґрунтуванні вимог до системи показників мобілізаційного планування національної економіки.

Виклад основного матеріалу. Система мобілізації створюється для реалізації державної стратегії в оборонній сфері та спрямовується на забезпечення потреб економіки, збройних сил та населення у воєнний час [2]. У Стратегії воєнної безпеки України [8] та Законі України “Про оборону України” [9] зазначається, що стримування подальшої ескалації збройної агресії проти України та відновлення її територіальної цілісності в межах державного кордону України можливе у разі:

забезпечення мобілізації всього воєнного, економічного, соціального, іншого потенціалу для всеохоплюючої оборони України;

забезпечення створення утримання та оновлення запасів матеріальних засобів, достатніх для проведення стратегічного розгортання військ (сил), операцій сил оборони, ведення територіальної оборони України та організації руху опору.

У статті 2 закону України “Про оборону України” зазначається, що *оборона України базується* на готовності та здатності органів державної влади, усіх складових сектору безпеки і оборони України, органів місцевого самоврядування, єдиної системи цивільного

захисту, національної економіки до переведення, при необхідності, з мирного на воєнний стан та відсічі збройній агресії, ліквідації збройного конфлікту, а також готовності населення і території держави до оборони [9]. Тобто у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України передбачається переведення в необхідний стан відповідних структур держави згідно з мобілізаційним планом. Таким чином, складовою частиною організації всеохоплюючої оборони України є мобілізаційне планування, мобілізаційна підготовка національної економіки і мобілізація держави та її економіки в цілому.

Мобілізаційне планування національної економіки – це процес безперервної діяльності в напрямку організації мобілізаційної підготовки органів управління, підприємств, установ та організацій економіки до функціонування в умовах особливого періоду, визначення найкращих варіантів і організаційних заходів вирішення перспективних цілей і завдань.

Мобілізаційна підготовка – це комплекс організаційних, політичних, економічних, фінансових, соціальних, правових та інших заходів, які здійснюються в мирний час з метою підготовки національної економіки, органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, а також правоохоронних органів спеціального призначення, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України та Державної спеціальної служби транспорту, сил цивільного захисту, підприємств, установ і організацій до своєчасного й організованого проведення мобілізації та задоволення потреб оборони держави і захисту її території від можливої агресії, забезпечення життєдіяльності населення в особливий період.

Таким чином, основними елементами системи мобілізації є організована множина структурних елементів, що взаємопов'язані між собою та виконують певні функції і являють собою цілісне утворення, а також сукупність засад і норм, що регулюють їх функціонування в мирний час та в особливий період.

Відомо, що основою для кожної конкретної управлінської діяльності є структура керованого об'єкта, об'єктивні зв'язки, що встановлюються між елементами цього об'єкта і між об'єктом і зовнішнім

середовищем. Стосовно системи мобілізаційного планування національної економіки треба мати на увазі, що вона є складовою вищої системи – системи планування у сфері національної безпеки і оборони держави. Тоді система мобілізаційного планування національної економіки є керованим об’єктом цієї системи та відповідно її підсистемою. Зі свого боку, система мобілізаційного планування національної економіки поділяється на низку послідовно зв’язаних між собою елементів планування, починаючи від первинної ланки підприємства, закінчуючи національною економікою.

Об’єктами планування в системі мобілізаційної підготовки та мобілізації національної економіки є економіка держави, регіонів (областей), районів, міст, територіальних об’єднаних громад, конкретні підприємства, установи та організації, їх об’єднання.

Суб’єктами планування є спеціально створені органи виконавчої влади, структурні підрозділи або інші фізичні, юридичні особи у складі органів управління відповідного рівня, що займаються розробленням та обґрунтуванням мобілізаційних планів. Представлення системи мобілізаційного планування національної економіки у вигляді ієрархічної структури дає змогу розглядати її, з одного боку укрупнено в рамках господарства країни, з іншого – деталізовано. Звідси маємо, що побудова і функціонування органів управління та мобілізаційних підрозділів у їх складі керуючих підсистем системи мобілізаційного планування базується на двох принципах: ієрархічності і зворотного зв’язку. Таким чином, підсистеми, що керують мобілізаційним плануванням економіки на різних рівнях управління – від підприємства до національної економіки, – утворюють єдину систему органів управління мобілізаційним плануванням (рис. 1).

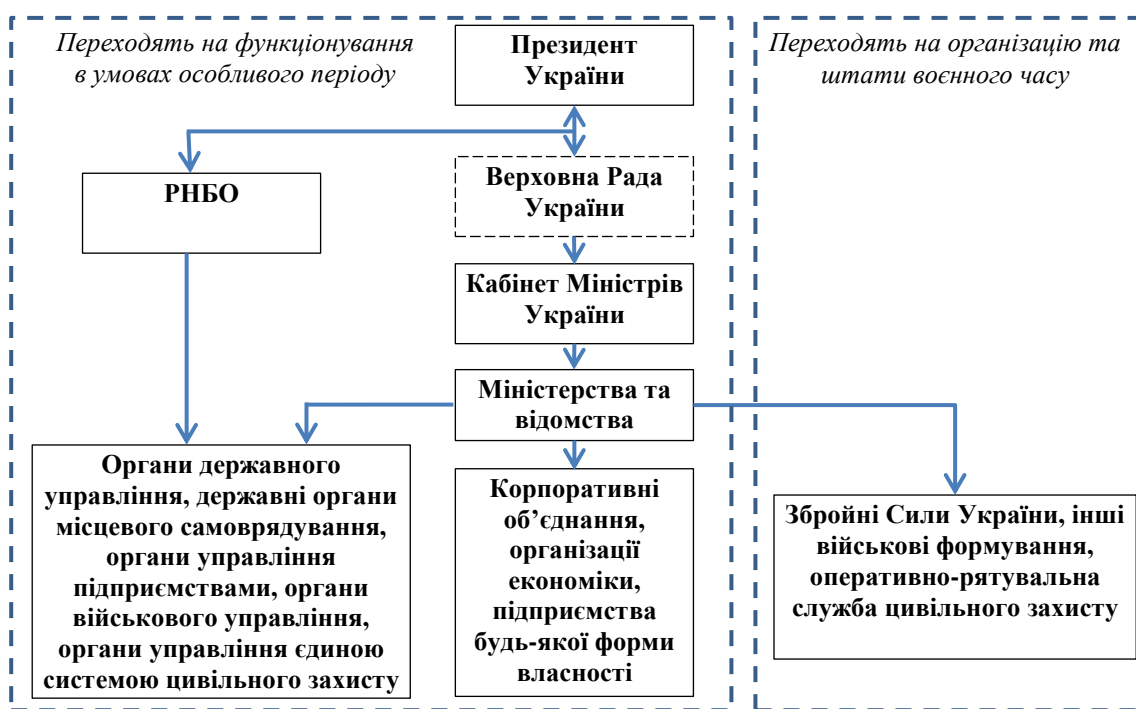

Рис. 1. Структурна схема системи мобілізації

Результатом мобілізаційного планування національної економіки є мобілізаційні плани, програми мобілізаційної підготовки, що затверджуються в установленому порядку, програми й інші документи, розроблення яких організовується органами управління відповідних рівнів управління економікою (центральними органами виконавчої влади, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування) за схемою: національна економіка – центральні органи

виконавчої влади (стосовно відповідних сфер управління та галузей національної економіки) – місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування (стосовно економік адміністративно-територіальних одиниць, міст, об’єднаних територіальних громад) – корпорація (виробниче об’єднання) – підприємство.

Основними елементами методології планування є принципи, методи, показники.

Принципи планування – основні вихідні положення, правила формування,

обґрунтування і організації розроблення планових документів.

Мобілізаційне планування, як і будь-яке інше планування, реалізується через характерну для нього систему принципів, тісно пов'язаних із загальними принципами управління. До таких принципів належать [1]:

- дотримання вимог національного законодавства;
- комплексність;
- обґрунтованість;
- системність;
- збалансованість та оптимальність (раціональність);
- директивність;
- відображення загальнодержавних інтересів;
- узгодженість мобілізаційного з оборонним плануванням.

Методи планування – являють собою сукупність способів і прийомів, за допомогою яких забезпечується розроблення і обґрунтування планових документів. До основних методів планування відносять: системний, балансний, нормативний, програмно-цільовий, математичні методи. У [1] визначено пропозиції щодо запровадження програмно-цільового методу планування в системі мобілізаційної підготовки національної економіки.

Управління мобілізаційною підготовкою національної економіки, будучи централізованим процесом, потребує єдиної відпрацьованої системи показників мобілізаційного планування, у якій знаходять своє відображення планові завдання. У своїй сукупності ця система показників має дозволити здійснювати єдину централізовану політику держави в ході вирішення завдань у сфері мобілізаційної підготовки та мобілізації національної економіки. Зі свого боку система мобілізації має бути гнучка, пристосована до оборонних потреб держави та враховувати фінансово-економічні, демографічні й виробничі можливості, змінюватися від воєнно-політичних загроз і викликів. Для цього система показників мобілізаційного планування економіки має визначати стан готовності мобілізаційної підготовки економіки, який має бути досягнутий.

Показник – це конкретне значення кількісних або якісних параметрів, явищ та процесів, що перебувають в умовах конкретного місця протягом визначеного часу.

Усі показники планування економічного і соціального розвитку за своїм призначенням, змістом і формою можна розділити на натуральні та вартісні, кількісні та якісні, абсолютні та відносні, затверджені та розрахункові [11].

Натуральні показники характеризують матеріальне виробництво, вимірюються в одиницях, які відображають основні фізичні властивості продукту та його призначення, які характеризують обсяги та особливості виконаних робіт, наданих послуг.

До *вартісних показників* належать такі, що відображають грошову оцінку результатів діяльності підприємства, виготовленої продукції, виконаних робіт, наданих послуг. За їх допомогою визначають обсяг товарної, валової, реалізованої продукції, обсяг капітальних вкладень, результати економічної та соціальної діяльності підприємства.

Кількісні показники використовують для виміру кількості сукупності певних об'єктів, визначають обсяг, розміри, масштаби виробництва, руху товарів, виконання робіт.

Якісні показники характеризують рівень розвитку явищ, процесів, їх якісні особливості, закономірності. Використовують для планування та оцінки ефективності функціонування окремих ланок виробництва та використання ресурсів.

Абсолютні показники характеризують число одиниць сукупності, їх частин, груп.

Відносні показники характеризують міру співвідношення двох показників і визначаються як результат від ділення однієї величини на іншу, яка використовується як базова, основна.

Затверджені показники відрізняються своїм конкретно адресним характером і являють собою форму доведення планів розвитку підприємства до виконавців.

Розрахункова показники носять інформаційний або аналітичний характер. В більшості випадків вони використовуються для визначення, обґрунтування, аналізу та характеристики показників при їх затвердженні.

Під *методологією планування* розуміють систему підходів, принципів, методів розробки і обґрунтування планових рішень.

Таким чином, система показників, яка використовуватиметься в процесі розроблення мобілізаційного плану національної економіки, має відповідати певним *вимогам*:

єдності та обов'язковості виконання показників для відповідного рівня планування. Це завдання вирішуватиметься як за

допомогою розроблення переліку показників, що затверджуються, так і показників, що використовуватимуться для розрахунків;

показники повинні володіти здатністю агрегуватися і дезагрегуватися, бути порівнюваними;

показники мобілізаційних планів повинні мати чітку міру, тобто бути визначними, вимірними;

у цілому система показників повинна забезпечуватися комплексною характеристикою рівня мобілізаційної готовності об'єктів мобілізаційного планування;

система показників має бути гнучкою, адаптивною, здатною відображати усі зміни в стані мобілізаційної готовності об'єкта планування;

показники мобілізаційних планів мають включати вказівки щодо конкретних

виконавців планових завдань, тобто бути адресними;

показники, що будуть використовуватися в процесі розробки мобілізаційного плану національної економіки, мають орієнтувати об'єкти планування на підвищення їх мобілізаційної готовності, досягнення конкретного результату;

число показників, що містяться в прогнозах та мобілізаційних планах стратегічного рівня має бути обмеженим.

З урахуванням зазначених вимог, ієрархічності побудови структури органів управління економічною системою держави, особливостей та специфіки мобілізаційного планування національної економіки як складової системи мобілізаційного планування в Україні можливо виділити такі підсистеми показників, вибудованих за ієрархічним принципом (рис. 2).

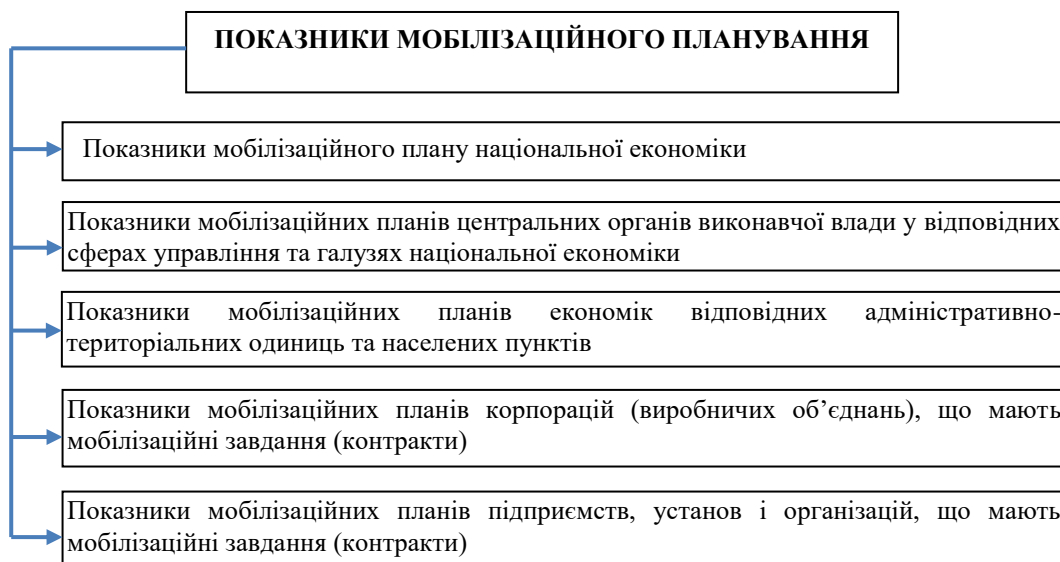

Рис. 2. Підсистеми показників мобілізаційного планування*

*сформовано на основі джерела [4]

Головним документом мобілізаційного планування національної економіки є мобілізаційний план. Цей план існує для забезпечення швидкого переходу держави в особливий період (воєнний конфлікт, період воєнної загрози тощо) на стан, що передбачає мобілізацію усієї промисловості для потреб забезпечення оборони України, захисту її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканості. Розроблення нового мобілізаційного плану національної економіки (коректура та оновлення існуючого), як правило, розпочинається після затвердження Стратегії національної безпеки України [10] та Стратегії воєнної безпеки України [8]. У Стратегії національної безпеки України в

числі напрямів розвитку потенціалу стримування, мають визначатися завдання щодо підтримання мобілізаційної готовності національної економіки України на рівні, необхідному для забезпечення вирішення завдань у воєнний час.

Фактично основні показники є плановими показниками, що визначають цільові орієнтири діяльності центральних органів виконавчої влади, інших органів управління щодо забезпечення достатнього рівня мобілізаційної готовності економіки, що відображається через здатність (спроможність) органів виконавчої влади, інших державних органів, корпорацій, підприємств розпочати у визначені строки

реалізацію заходів мобілізаційних планів відповідно до встановлених показників та перехід на режим діяльності в умовах воєнного часу. Від їх складу та обґрунтованості залежить результативність виконання мобілізаційних планів та програм мобілізаційної підготовки, ефективність роботи усіх ланок управління на різних рівнях. Основні показники мобілізаційного плану національної економіки також є об'єктами прийняття рішень. Вони визначають структуру, адресність розробки мобілізаційного плану національної економіки та відображають його завдання у сфері оборони держави. Крім того, за допомогою показників можна реалізувати контрольні функції управління. Розроблені показники мобілізаційного плану національної економіки є основою для розроблення планових документів мобілізаційного плану національної економіки. У цьому плані основні показники деталізуються у відповідних розділах і підрозділах. Як окремий документ затверджені основні показники включаються до комплексу документів мобілізаційного плану національної економіки.

Необхідно відмітити, вихідними даними для здійснення мобілізаційного планування щодо розроблення основних показників мобілізаційного плану національної економіки є розрахункові потреби держави (сил безпеки і

оборони, національної економіки та системи забезпечення життєдіяльності населення) на особливий період і, звичайно, можливості національної економіки щодо задоволення цих потреб, сформовані в натуральному і вартісному обчисленні. Чисельні значення розрахункових потреб держави мають визначатися під час планування оборони держави, розроблення планів мобілізаційного та стратегічного розгортання збройних сил, інших військових формувань, планів забезпечення життєдіяльності населення.

Також до основних вихідних даних для розроблення мобілізаційних планів відносяться: можлива обстановка на території держави та окремих її територій під час воєнних дій з урахуванням застосування усіх можливих сучасних засобів ураження, дані про економіку держави та її регіонів, перелік об'єктів економіки, що продовжують виробничу діяльність у воєнний час, узагальнені дані про склад та стан готовності з'єднань та військових частин й інша інформація. Основні показники мобілізаційного плану національної економіки є, як правило, зведеними та включаються в мобілізаційний план економіки окремим розділом.

Структурно основні показники мобілізаційного плану національної економіки визначаються напрямками, наведеними на рис. 3.

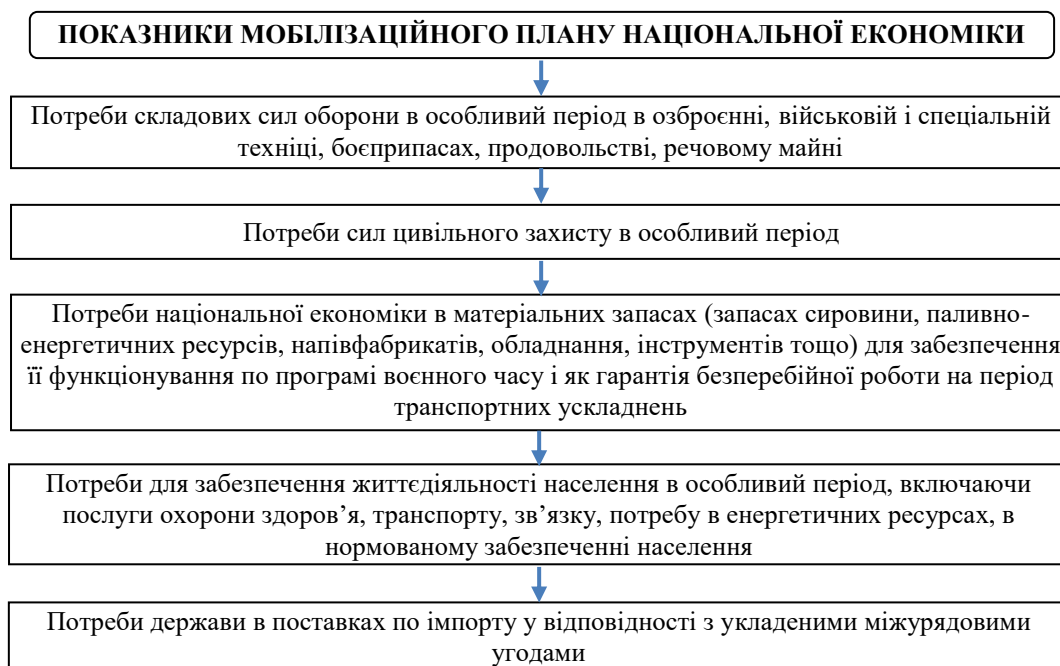

Рис. 3. Основні показники мобілізаційного плану національної економіки*

*сформовано на основі джерела [7]

Наступним етапом реалізації вимог Стратегії воєнної безпеки України у сфері мобілізації та мобілізаційної підготовки мобілізаційного планування національної економіки, вимог основних показників мобілізаційного плану є розроблення мобілізаційного плану національної економіки. Деталізація завдань і заходів мобілізаційного плану національної економіки, програм мобілізаційної підготовки економіки далі здійснюється у мобілізаційних планах і програмах мобілізаційної підготовки органів влади нижчих рівнів ієрархії:

мобілізаційних планах міністерств і відомств, мобілізаційних планах економік адміністративно-територіальних одиниць і населених пунктів;

мобілізаційних планах корпорацій;

мобілізаційних планах підприємств, установ і організацій;

планах першочергових заходів мобілізаційної підготовки;

програмах мобілізаційної підготовки, виконання яких забезпечують готовність національної економіки до проведення мобілізації.

У мобілізаційному плані національної економіки України визначаються завдання центральним і місцевим органам виконавчої влади, іншим державним органам на особливий період. На підставі цих завдань вказані органи влади розробляють свої мобілізаційні плани, середньострокові та річні програми мобілізаційної підготовки у відповідних сферах управління і галузях національної економіки та у відповідних регіонах.

Під час розрахунку ресурсного забезпечення виконання завдань та заходів мобілізаційного плану національної економіки мають враховуватись показники оборонного планування, ресурсні можливості держави, інші завдання (економічні, демографічні, соціальні, продовольчі, медичні тощо).

Висновки. Отже, основою формування показників мобілізаційного плану національної економіки України служить політика держави, головні напрями, мета та завдання якої визначені в нормативно-правових документах, що відносяться до сфери національної безпеки і оборони і оборонного планування на основі спроможностей.

Вихідними даними для здійснення мобілізаційного планування національної економіки мають бути розрахункові потреби держави (сил безпеки і оборони, національної

економіки та системи забезпечення життєдіяльності населення на визначений період), які мають подаватися у вартісному та кількісному вигляді.

Показники цілей і завдань мобілізаційної підготовки національної економіки мають розроблятися окремо на підставі запланованих показників потреб в інтересах підготовки та застосування сил оборони та показників, що характеризують стан системи мобілізації національної економіки, її мобілізаційну готовність. Таким чином, мета функціонування системи мобілізаційного планування національної економіки має бути задана у вигляді системи необхідних показників, що має бути доведена до органів влади нижчих рівнів, які задіяні в мобілізаційному плануванні, шляхом декомпозиції не тільки самих цілей, а і заданих показників їх досягнення.

Для успішного функціонування системи показників мобілізаційного планування національної економіки мають бути розроблені та впроваджені необхідні нормативно-правові акти, які б враховували викладені вимоги.

Напрями подальших досліджень.

Ефективність функціонування системи мобілізації та мобілізаційної підготовки національної економіки повністю залежить від того яка обрана система показників. Об'єктивна необхідність мобілізаційного планування національної економіки висуває нові вимоги до методів, процесу обґрунтування планів та програм мобілізаційної підготовки, організації їх виконання. У подальших дослідженнях варто зосередитись на пошуку шляхів поєднання процесів мобілізаційного та оборонного планування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Волотівський П. Б. Питання мобілізаційного планування національної економіки. Зміст, принципи та підходи до його організації в сучасних умовах // Наука і оборона. 2019. № 2. С. 17–24.
2. Волотівський П. Б. Питання забезпечення повноважень органів державної влади у сфері мобілізаційної підготовки та мобілізації // Наука і оборона. 2020. № 1. С. 13–20.
3. Волотівський П. Б. Мобілізаційна підготовка та мобілізація – важливі складові організації оборони України // Наука і оборона. 2019. № 4. С. 13–19
4. Рибидайло А. А., Прокопенко О. С., Турейчук А. М., Руденська Г. В. Ключові показники ефективності управління персоналом

- збройних сил // Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. 2019. № 1 (65). С. 65–74.
5. Грінченко О. І., Кутовий О. П., Шапталенко М. І. Особливості управління мобілізаційною підготовкою національної економіки // Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. 2015. № 2. С. 48–54.
 6. Горовенко В. К., Щипанський П. В. Деякі проблеми організації мобілізаційної підготовки України // Довготермінові програми мобілізаційної підготовки. Їх роль у забезпеченні готовності держави до функціонування в умовах особливого періоду : матеріали міжвідомчої наук.-практ. Конф. (м. Київ, 16 квіт. 2015 р.) / МОУ. Київ, 2015. С. 23–26.
 7. Ширалієв Р. Ш., Волотівський П. Б., Леонтович С. П. Чинники, що впливають на процес мобілізаційного планування національної економіки України // Наука і оборона. № 3. 2019. С. 11–17.
 8. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 березня 2021 року “Про Стратегію воєнної безпеки України” : Указ Президента України від 25.03.2021 р. № 121/2021. URL: <http://www.president.gov.ua> (дата звернення: 21.02.2023).
 9. Про оборону України : Закон України від 06.12.1991 р. № 1932-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/97-вр> (дата звернення: 21.02.2023).
 10. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України” від 14 вересня 2020 року “Про Стратегію національної безпеки України : Указ Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037> (дата звернення: 22.02.2023).
 11. Система показників, що використовуються в плануванні. URL: https://studopedia.com.ua/1_127876_sistema-pokaznikiv-shcho-vikoristovuyutsya-v-planuvanni.html (дата звернення: 22.02.2023).

Стаття надійшла до редакційної колегії 20.03.2023

An approach to the formation of a system of indicators for the mobilization planning of the national economy

Annotation

The decision-making process of the state leadership on the functioning of the national economy in peacetime and wartime is a process fraught with uncertainties. The need to clearly define the long-term perspective and forecast the development of the national economy stems directly from the need of the day. The system of indicators of mobilization planning of the national economy in its entirety will determine the state of the system of mobilization of the national economy as a subsystem of the organization of state defense, which will allow implementing a single centralized policy in the course of solving the tasks of preparing the national economy for mobilization.

The basis for the formation of the indicators of the mobilization plan of the national economy of Ukraine is the state policy, the main directions, goals and objectives of which are defined in the regulatory documents related to national security and defense and capability-based defense planning.

The initial data for the mobilization planning of the national economy should be the estimated needs of the state (security and defense forces, national economy and the system of ensuring the vital activity of the population for a certain period), which should be presented in a cost and quantitative form.

Indicators of the goals and objectives of the national economy's mobilization preparation should be developed separately on the basis of the planned indicators of needs for the preparation and use of defense forces and indicators characterizing the state of the national economy's mobilization system and its mobilization readiness. Thus, the goal of the national economy mobilization planning system should be set in the form of a system of necessary indicators, which should be communicated to lower-level authorities involved in mobilization planning by decomposing not only the goals themselves, but also the set indicators of their achievement.

Keywords: mobilization planning; mobilization plan; national economy; indicators.